

Nr 81.

Av herrar Bergh och Grym, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om provisorisk lönereglering för de centrala verkstadsskolornas lärarpersonal.

Under punkt 299 i åttonde huvudtiteln i årets statsverksproposition har föreslagits en provisorisk lönereglering för de centrala verkstadsskolornas lärarpersonal. Förslaget innebär, att också denna lärarkategori inplaceras i lönegrader enligt statens löneplansförordning. I ett par avseenden har denna princip emellertid icke fått en konsekvent tillämpning.

1. I motsats till bl. a. yrkesskolöverstyrelsen har departementschefen ansett, att kallortstillägg icke borde utgå. För de centrala verkstadsskolorna i övre Norrland skulle uteblivandet av kallortstillägg verka ogynnsamt på rekryteringen och dessutom för berörda personal te sig orättvist, så länge dylika tillägg över huvud utgå. Man kan därför befara, att krav på kom-pensation komma att riktas mot huvudmannen. Såsom landstingsförbundet framhållit i sitt remissyttrande, är det emellertid angeläget, att de av riksdagen angivna avlöningarna icke får karaktären av minimilöner, som det står huvudmannen fritt att gå utöver, och departementschefen har i sitt yttrande uttalat, att de av honom föreslagna lönerna icke skola behöva höjas genom särskilda tillskott av vederbörande huvudmän. För att denna i och för sig riktiga princip skall kunna uppehållas, erfordras nog, att kallortstillägg komma att utgå såsom till andra i löneplanen inplacerade befattningshavare. Att man vid 1947 års allmänna lönereglering ställde sig tveksam till bibehållandet av kallortstillägg över huvud taget kan uppenbarligen icke åberopas som motiv för att de skulle borttagas för någon enstaka grupp.

En överslagsberäkning visar, att det icke här är fråga om några större belopp för statsverket. De centrala verkstadsskolor i Norrland, där kallortstillägg f. n. skulle kunna ifrågakomma, äro verkstadsskolorna i Östersund, Vännäs, Piteå och Övertorneå, och tilläggen skulle belöpa sig till omkring 10 tusen kronor för år räknat.

2. Departementschefen räknar med att pensioneringskostnaderna hädanefter skulle komma att drabba huvudmännen ensamma. Dessa skulle härigenom komma i sämre läge än nu. Motiveringen förefaller icke vara hållbar. Departementschefen åberopar som motiv, att staten skulle komma att bestrida hela avlöningskostnaden. Men på ett par undantag när i hela landet är detta fallet även nu, och därutinnan tog riksdagen principiell ställning redan första gången statsbidrag till centrala verkstadsskolor infördes. Att åberopa bibehållandet av en av riksdagen beslutad princip som motiv för en försämring av huvudmännens villkor måste te sig något egendomligt.

Den konsekventa lösningen torde få anses vara, att när staten påtagit sig lönekostnaden den också påtager sig pensioneringskostnaden.

3. Det synes slutligen böra övervägas att i den blivande lönekungörelsen inta en föreskrift om viss förflyttningsskyldighet. Sådan är stadgad för ett flertal andra befattningshavare i allmän tjänst. Beträffande de centrala verkstadsskolorna gäller liksom för andra undervisningsanstalter, att viss omorganisation emellanåt blir påkallad. Marknadsläget kan motivera, att en yrkesavdelning nedlägges och en annan inrättas i stället. Visserligen kan även en fast anställd yrkeslärare i sådant fall entledigas, men det ligger i sakens natur, att dylikt i görlig mån undviks. Därav följer, att valet av ny avdelning begränsas genom att hänsyn tages till möjligheten att på den nya avdelningen placera den eljest övertalige yrkesläraren.

För bedömande av de tekniska möjligheterna till förflyttning från en huvudman till annan bör erinras om att innan vakant yrkeslärartjänst återbesättes tillstånd därtill enligt verkstadsskolestadgan skall inhämtas hos yrkesskolöverstyrelsen. Så snart ny avdelning ifrågasättes, har överstyrelsen också att yttra sig därom. Överstyrelsen har alltså för sin del överblick över läget. Vad som erfordras ytterligare är, att det stadgas skyldighet för befattningshavare att mottaga förflyttning från huvudman till annan och att skyldighet likaledes stadgas för huvudman att från annan mottaga genom godkänd omorganisation ledigbliven lärare. Med hänsyn till att sistnämnda skyldighet skulle innebära en begränsning av valfriheten, bör förutsättas, att den mottagande parten för sin del icke anför vägande skäl mot anordningen.

Under hänvisning till vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen vid behandling av ifrågavarande punkt i propositionen måtte

A. besluta

1. att den föreslagna provisoriska löneregleringen för lärarpersonalen vid de centrala verkstadsskolorna även måtte inkludera kallortstillägg enligt därom gällande bestämmelser,
2. att staten påtager sig pensioneringskostnaderna för ifrågavarande personal;

B. uttala, att med den föreslagna löneregleringen bör förknippas skyldighet för vederbörande befattningshavare att mottaga förflyttning till annan huvudman och med de nya statsbidragsbestämmelserna skyldighet för vederbörande huvudmän att från annan huvudman mottaga genom omorganisation ledigbliven lärare.

Stockholm den 20 januari 1951.

Ragn. Bergh.

J. F. Grym.